

وقف و معانی آن

سنت حسنه وقف از جایگاه بلند و رفیعی برخوردار است و یکی از پر محتواترین و بهترین سنتهای خیر و نمونه اعلای باقیات صالحات می باشد.

وقف و معانی آن

سنت حسنه وقف از جایگاه بلند و رفیعی برخوردار است و یکی از پر محتواترین و بهترین سنتهای خیر و نمونه اعلای باقیات صالحات می باشد.

شبکه اجتهاد؛

وقف سودترین معامله در طول حیات انسانی است که در آن واقف دسترنج عمرش را در نزد خداوند ذخیره می کند و تا عرصه قیامت از سود آن بهره مند می شود.

وقف در لغت به معنی ایستادن و ساکن و حبس کردن است و در اصطلاح فقه، یعنی حبس مایملک و جلوگیری از انتقال آن به دیگری، چه از راه فروش و چه از راه بخشش و در مقابل منافع و سود حاصل از آن را در راه خداوند قرار دادن است که در واقع همان راه خدمت به مردم و گره‌گشایی مشکلات و سر و سامان دادن به وضعیت عادی و فرهنگی آنان می‌باشد.

وقف عبارت است از اینکه عین مال حبس و منافع آن تسبیل شود. « (ماده ۵۵ قانون مدنی). جمع این واژه اوقاف است. به مال و زمین وقف شده، موقوفه گفته می‌شود. وقف از جمله عقود معینی است که در فقه امامیه از اعتبار خاصی برخوردار می‌باشد.

در قرآن مجید آیه ای که بر وقف و احکام فقهی آن صراحت داشته باشد وجود ندارد، ولی می توان از باب اولویت با آیات مربوط به 171#& احسان و انفاق»، 171#& قرض الحسنه»، 171#& تعاون» و 171#& صدقه» به جواز و بلکه جهان و استحباب وقف استدلال کرد که می‌توان به آیه زیر اشاره کرد:

'مومنانی که بدون عذر از جهاد بازنشسته اند با آنان که با مال و جان خود در راه خدا جهاد میکنند برابر نیستند، خدا مجاهدان به مال و جان را بر نشستگان برتری بخشیده است.'... (نساء 95/)

همچنین در بسیاری از آیات قرآن کریم به دنبال واژه انفاق، واژه فی سبیل الله ذکر گردیده است؛ 'آنان که مالشان را در راه خدا انفاق کنند و در پی آن منتینگذارند و آزاری نکنند، آنها را پاداش نیکو نزد خدا خواهد بود'. (بقره 262/)

در کتاب جواهر در تعریف وقف چنین آمده است: وقف عقدی است که ایستایی اصل مال و رهایی منافع را می‌رساند. در توضیح این تعریف اضافه می‌کند که تعریف وقف به صورت یادشده بهتر است از تعریف آن به 171#& ایستاساختن اصل مال و رهاساختن منافع».

تعریف نخست را پاره‌ای از فقها و تعریف دوم را دسته‌ای دیگر از فقهای بزرگ آورده‌اند و جمع دیگر گفته‌اند: وقف ایستا ساختن اصل مال و راه‌انداختن منافع آن است. (مفتاح الکرامه، ج 9، ص 1)

درآیاتی از قرآن کریم هدف روشن انفاق و گرفتن صدقه، تزکیه نفس و رسیدن به بر و نیکی ذکر شده است؛ هرگز به مقام نیکوکاران نخواهید رسید، مگر آنکه از آنچه دوست می دارید انفاق کنید. (آل عمران 92/) شان نزول این آیه، وقف و صدقه است. با نزول این آیه کسانی چون ابوطلحه انصاری به فکر صدقه دادن و وقف کردن بهترین اموال خود افتادند.

در روایتی از پیامبر اکرم (ص) آمده که فرمودند: بهترین یادگار و میراثی که انسان از خود بر جای می‌گذارد سه چیز است؛ صدقه جاریه (وقف) که اجرش و مزدش به او می‌رسد، دانشیکه پس از او مورد استفاده واقع شود و فرزند شایسته‌ای که خیری در بر داشته باشد. (شعیری، تاج الدین؛ جامع الأخیار، قم، انتشارات رضی، 1363 ش، ص 105)

اقسام وقف را می‌توان اینگونه برشمرد: وقف به اعتبار موقوف علیه به عام و خاص تقسیم می‌شود. وقف عام، وقفی است که مقصود از آن امور خیریه است و مخصوص دسته و طبقه معینی نیست مانند وقف بر فقرا، وقف بر طلاب و مدارس و مساجد، و مقابل آن وقف خاص است و آن وقفی است که مخصوص دسته معین و خاصی است، مانند وقف بر اولاد یا افراد و یا طبقه‌ای خاص از مردم (مغنیه، محمد جواد؛ الفقه علی المذاهب الخمسه، بیروت، 1402 قمری، ص 556)

منبع: خبرگزاری ایسکا